

PLOVIDBA UNUTARNJIM VODAMA PRAVNI OKVIR

**Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Katedra za pomorsko i općeprometno pravo**

VAŽNOST UNUTARNJE PLOVIDBE ZA EUROPU

- 4 vodena koridora:
 1. Sjever-Jug (Rhine, Amsterdam-Marseille)
 2. Rajnski koridor (zap. Njemačka, Benelux, Istočna Francuska, Švicarska)
 3. Istok-Zapad (Elba, Odra, Visla)
 4. Jug-Istok (Dunavski, Njemačka-Crno more)
- 35 000 km plovni putova

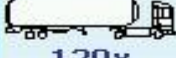

VAŽNOST UNUTARNJE PLOVIDBE ZA EUROPU

- 12 500 brodova unutarnje plovidbe kapaciteta kao 440 000 kamiona
- Nizozemska, Belgija, Francuska, Njemačka, Austrija, Mađarska, Luxemburg
- Godišnje se UPP preveze oko 450 milijuna tona robe u Europi

PREDNOSTI PRIJEVOZA UNUTARNJIM PLOVNIM PUTOVIMA

- Jeftiniji prijevoz (cesta 1:5; željeznica 1:2; blizina industrijskih centara)
- Ekološki prihvatljiviji (dvostruko manje CO₂ i 12 puta manje SO₂ nego cesta, manja buka)
- Sigurniji (gotovo da i nema incidenata)
Njemačka, Nizozemska – 60% prijevoza opasnih tvari

UPP PRIJEVOZ i cestovni prijevoz

 <p>SPITS Length 38,50m - width 5,05m - depth 2,20m - loading cap. 350t</p>	 <p>14x</p>
 <p>NEO K Length 63m - width 6,60m - depth 2,50m - load cap. 550t</p>	 <p>22x</p>
 <p>RO-RO VESSEL Length 110m - width 11,40m - depth 2,50m</p>	 <p>72x</p>
 <p>TANK SHIP Length 110m - width 11,40m - depth 3,50m - load cap. 3000t</p>	 <p>120x</p>
 <p>CAR VESSEL Length 110m - width 11,40m - depth 2,20m - load cap. 600t</p>	 <p>600x</p>
 <p>CONTAINER VESSEL Length 110m - width 11,40m - depth 3,00m - load cap. 200TEU</p>	 <p>200x</p>
 <p>CONTAINER VESSEL - JOWI CLASS Length 135m - width 17m - depth 3,00m - load cap. 470TEU</p>	 <p>470x</p>
 <p>PUSH CONVOY (4) Length 193m - width 22,80m - depth 2,50/3,00m - load cap. 11000t</p>	 <p>440x</p>

ZAŠTO JE PRIJEVOZ UNUTARNJE PLOVIDBE ZAPOSTAVLJEN?

- Dunav: tek 10% kapaciteta je iskorišteno
- Usitnjenost infrastrukture (zemlje sa vlastitim sistemom UPP, Komisija za plovidbu Rajnom, Dunavska komisija, Savska komisija, EU – nedostatak koordinacije)
- Nedovoljna ulaganja
- Nedostatak stručnog osoblja
- Image (sporo, zastarjelo)

UNAPRJEĐENJE PLOVIDBE UNUTARNJIM VODAMA U EU

- **Pravne**, političke i financijske mjere:
 1. Stvaranje povoljnih uvjeta za pružanje usluga
 2. Stimulacija modernizacije flote
 3. Poboljšanje uvjeta rada (obrazovanje)
 4. Poboljšanje imagea
 5. Poboljšanje infrastrukture (RIS) – multimodalnost

PROBLEM VIŠESTRUKOG PRAVNOG OKVIRA 1

- *Konvencija o plovidbi Rajnom* (Konvencija iz Mannheima), 1868. (Belgija, Francuska, Njemačka, Nizozemska, Švicarska)
- Centralna komisija za plovidbu Rajnom (CCNR) – donošenje obvezujućih propisa; rješavanje sporova između država i osoba privatnog prava
- Protokol broj 7 – priznavanje svjedodžbi država članica EU

PROBLEM VIŠESTRUKOG PRAVNOG OKVIRA 2

- ***Konvencija o režimu plovidbe Dunavom (1948) – Beogradska konvencija, s Dodatnim protokolom iz 1998. – NN MU 18/98***
- **Dunavska komisija – direktive s pravnom snagom preporuka; države međusobno priznaju nacionalne propise o plovidbi**
- **Priznavanje svjedodžbe država članica EU od strane dunavskih zemalja izvan EU (2008)**
- **Memorandum o razumijevanju o razvoju sveeuropskog prometnog koridora VII (Dunav) EU – Dunavske zemlje**
- **Strategija EU za Dunavsku regiju**

PROBLEM VIŠESTRUKOG PRAVNOG OKVIRA 3

- *Okvirni sporazum o slijevu rijeke Save, Kranjska Gora, 2002. s Protokolima o režimu plovidbe i sprječavanju onečišćenja voda uslijed plovidbe*
- **Savska komisija, sjedište u Zagrebu – provedba Okvirnog sporazuma i protokola donosi: odluke (moraju se implementirati kroz nacionalne propise) i neobvezujuće preporuke**

PRIJEVOZ ROBE UPP U RH

- Ukupna duljina plovnih putova: 804 km
- 0,8 % kopnenog prijevoza
- Ciljevi: razvoj plovnih putova i luka

PRIVATNOPRAVNI MEĐUNARODNI IZVORI PRAVA

- Mali broj konvencija na snazi
- *Strazburška konvencija o odgovornosti vlasnika plovila u unutarnjoj plovidbi (CLNI), 1988. – Njemačka, Luksemburg, Nizozemska, Švicarska; CLNI 2012. (još nije stupila na snagu)*
- *Budimpeštanska konvencija o ugovoru o prijevozu robe unutarnjim plovnim putovima (CMNI), 2000. – obvezuje Hrvatsku – NN MU 10/2004*

HRVATSKI ZAKONSKI PROPISI

- **Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda (ZPLUV)**
- **Podredna primjena Pomorskog zakonika**
 - **ZPLUV propisuje da se odredbe CMNI primjenjuju i na unutarnji prijevoz robe unutarnjim plovnim putovima**
 - **ZPLUV nema imovinsko-pravnih odredaba o ugovorima o prijevozu putnika i prtljage pa se primjenjuju odredbe Pomorskog zakonika o prijevozu putnika morem**

CMNI KONVENCIJA

- Primjena na svaki ugovor o prijevozu prema kojem se luka ukrcaja (mjesto preuzimanja robe) i luka iskrcaja (mjesto predaje robe) nalaze u dvjema različitim državama, od kojih je bar jedna stranka CMNI
- Odgovornost za robu: prijevoznik odgovara za štetu koja se dogodi od ukrcaja do iskrcaja ako ne dokaže da je šteta nastala zbog okolnosti koje pažljiv prijevoznik nije mogao spriječiti i čije posljedice nije mogao izbjeći
- Teretnica i druge isprave o prijevozu
 - Slučajevi posebnih opasnosti (i za zakašnjenje)
 - Ugovorno i “regionalno” oslobođenje odgovornosti za štetu zbog nautičke pogreške
 - Požar: ugovorno određeno dokazane krivnje kao temelja odgovornosti
 - Važnost prigovora (odmah za vidljive, u roku od 7 danja nevidljive štete, 21 dan od primitka u pogledu zakašnjenja)
 - Zastara: 1 godinu od isporuke

CMNI KONVENCIJA

ograničenje odgovornosti

- **666,67 SDR po jedinici prijevoza odnosno 2 SDR/kg (viši iznos)**
- **Jedinica prijevoza je kontejner (bez specifikacije u prijevoznoj ispravi):**
1500 SDR za kontejner + 25000 SDR za robu u kontejneru (ili po težini ako je tako dobiveni iznos viši)
- **Zakašnjenje: granica je iznos vozarine**
- **Gubitak prava na ograničenje (namjera ili bezobzirnost sa sviješću da će šteta vjerojatno nastati)**

DRUGE IMOVINSKE KONVENCIJE NA SNAZI

- *Konvencija o baždarenju plovila unutarnje plovidbe, 1966.*
- *Konvencija o upisu plovila unutarnje plovidbe, 1965. (RH stranka)*
- *Konvencija o ujednačavanju nekih pravila o sudaru u unutarnjoj plovidbi, 1960.*
- *Ne postoji međunarodna konvencija na snazi koja uređuje prijevoz putnika i prtljage unutarnjim plovnim putovima*

Konvencija o upisu plovila unutarnje plovidbe, 1965. (RH stranka)

- Protokol broj 1 o stvarnim pravima na plovilima unutarnje plovidbe
- Protokol broj 2 o privremenom zaustavljanju i prinudnoj prodaji plovila unutarnje plovidbe

Protokol broj 1 o stvarnim pravima na plovilima unutarnje plovidbe

- Stvarna prava: pravo vlasništva, pravo plodouživanja, hipoteka i privilegiji
- Sva se prava upisuju osim privilegija
- Prava upisana u upisnik jedne države ugovornice bit će priznata od strane druge države ugovornice
- Potonula plovila: gubitak prava vlasništva ako se plovilo ne izvadi u roku od dvije godine od potonuća; plovilo postaje vlasništvo RH

Protokol broj 1 o stvarnim pravima na plovilima unutarnje plovidbe – cont.

- ❑ Nadprivilegirane tražbine (ako ih predviđa pravo države ugovornice):
 1. Troškovi prinudne prodaje plovila
 2. Troškovi uklanjanja nasukanog, onesposobljenog ili potopljenog plovila koje je predmet prinudne prodaje, ako je uklanjanje izvršilo tijelo javne vlasti
- **Konvencijske privilegirane tražbine:**
 1. Troškovi broda nakon određivanja zaustavljanja
 2. Tražbine iz ugovora o zaposlenju (u posljednjih šest mjeseci)
 3. Tražbine s naslova pomoći plovilu, njegovog spašavanja te doprinosa u zajedničku havariju
- ❑ **Nacionalni privilegiji** – namiruju se iza konvencijskih privilegiranih tražbina, ali prije hipotekom osiguranih tražbina; tražbina mora biti predviđena kao privilegirana i prema nacionalnom pravu države upisa i prema nacionalnom pravu države prinudne prodaje
- ❑ **Nacionalni privilegiji na temelju PZ-a:** 1. Smrt i tjelesne ozljede koje su se dogodile u vezi s iskorištavanjem plovila; 2. tražbine za lučke naknade, plovidbu kanalima i drugim putovima te troškovi peljarenja; 3. izvanugovorne odgovornosti za materijalne gubitke ili oštećenja, osim gubitka ili oštećenja tereta, kontejnera i putničkih stvari

DRUGI IZVORI PRAVA

- *Uredba (EU) broj 1177/2010, od 24. studenoga 2010. o pravima putnika prilikom putovanja morem i unutarnjim plovnim putovima kojom se mijenja Uredba (EZ) br. 2006/2004*
- Bratislavski sporazumi o prijevozu robe Dunavom - opći uvjeti poslovanja dunavskih prijevoznika (moraju biti usklađeni s CMNI)
- Pravila za zajedničku havariju na Dunavu
- AGN – Europski sporazum o glavnim unutarnjim plovnim putovima od međunarodnog značaja (NN 16/98)
- Europski sporazum o međunarodnom prijevozu opasnih tereta na unutarnjim plovnim putovima (ADN, 2000., NN MU 13/2008)